

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

The guidelines for implementation of student support and care system for opportunity expansion schools under the office of nakhon sawan primary educational service area 2

ณัฐพรรณ แสงน้ำผึ้ง¹

สุธาทิพย์ งามนิล²

ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 17 คน และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 208 คน รวมทั้งสิ้น 242 คนเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหารองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีปัญหาลดที่สุดคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียน

¹ หลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตมหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, E-mail. nuttapun.p@gmail.com : Received: September 13, 2019, Revised: September 25, 2019, Accepted: December 2, 2019

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูมีการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดทำปฏิทินการเยี่ยมบ้านให้ชัดเจน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ประชุมชี้แจง และทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์การวิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการติดตามนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมแนะแนว 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมต่างๆ ตามที่นักเรียนต้องการ เปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามความสนใจด้วยตนเอง 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการประชุมวางแผนในการประเมินการส่งต่อนักเรียนชี้แจงขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนให้ครูและผู้ปกครองทราบ จัดประชุมแจ้งผล ประสานงานและส่งต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลด้านการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบ

คำสำคัญ: แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to study the problems and find The development guidelines for implementation of student support and care system for opportunity expansion schools under the office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2. The samples use in this study included 17 School administrators, 17 teachers of student support and care system, 208 counselors, totaling 242. The instrument used in this study were a five-level scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.95. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation. Research of the study were as follows :The problem of the implementation of student support and Care system for opportunity expansion schools under the office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2 overall was moderate level. By aspects, that with the high level of preventing and solving student problems. Next to that Student Promotion and development, Knowing individual student ,Students screening and the lowest level problem of transferring student. The guidelines for implementation of student support and care system for opportunity expansion

schools under the office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 2 were that 1) Knowing individual student. School administrators and teachers meeting with parents at least 1 semester to prepare a home visit calendar for individual students. 2) Screening students. Meeting and to make understanding use of criterion for behavior analysis of the risky students. Monitor and co-ordination with parents to those involved in helping the students. 3) Student Promotion and development. The students participate in the activity schedules. Survey students need in home room activity and guidance activity. 4) Preventing and solving student problems. Give opportunity the students participate in the activity schedules as students want. Students can do their interested in activity. 5) Transferring student. Meeting and planning assessment to transferring student. Explain to step of transferring student to teachers and parents, report the results co-ordination to those involved in helping the students. School has information system for collect about transferring student.

Keywords: The Guidelines for Implementation of Student support
And care System

บทนำ

ปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหามากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อครอบครัวที่ต้องดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้สถาบันครอบครัวต้องมีความห่างเหินกัน การดูแล การพึ่งพาอาศัยกันน้อยลงและเกิดแรงกดดันบีบคั้นต่างๆ ส่งผลกระทบต่อทางจิตใจ จึงเป็นเหตุของปัญหาการหย่าร้างซึ่งเป็นปัญหาที่จะทำให้เกิดกระทบกระเทือนต่อสภาวะจิตใจ ของสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้าง จะมีสภาพป่วย ทางจิตใจ เช่น ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ขาดความรักความอบอุ่น มีปมด้อย ขาดความเข้าใจตนเอง ปัญหาต่าง ๆ ในทางสังคมโดยเฉพาะปัญหาเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กจำนวนไม่น้อยมีปัญหาด้านครอบครัว ขาดการเลี้ยงดู ถูกทอดทิ้ง ขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และจิตใจอย่างเหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาการปรับตัวและการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข เด็กจำนวนหนึ่งมีปัญหาด้านพฤติกรรมมี ความเครียด ความขัดแย้ง และหันไปใช้สารเสพติด โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และทำให้เกิดการติดยา การมั่วสุมการกระทำความผิดตามมา (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.2546.:1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมี จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และ แนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและ เติบโตตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรมกระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23) ข้อ 5 หนึ่ง การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลใน ชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กรมสุขภาพจิต.2552: 14)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบหนึ่งซึ่งเป็นนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ใช้เป็นมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนมีมาตรฐานโดยการจัดระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงถูกต้องและเป็นธรรมกับเด็กและเยาวชนทุกคน(สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา.2552: 7)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลและช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา กระบวนการบริหารจัดการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเริ่มตั้งแต่ การวางแผนการดำเนินงาน กำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญ กำหนด กิจกรรม/โครงการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และมอบหมายหน้าที่การดำเนินการตามแผน ได้แก่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันแก้ไขช่วยเหลือและการส่งต่อ การนิเทศกำกับติดตามและการประเมินผลสถานศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียน และแก้วิกฤตสังคม จึงควรนำกระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้ และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง โดยมุ่งหวังให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกคนร่วมมือกันดำเนินงาน และที่สำคัญที่สุดคือบทบาทของผู้บริหารและครูที่ต้องเอาใจใส่ดูแลนักเรียน ในความดูแลทุกคนอย่างเต็มความสามารถด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจอย่างกัลยาณมิตร ทั้งนี้เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งในเชิงสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน การป้องกันมิให้เกิดปัญหา การส่งเสริมการพัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547ค:14)

จากสภาพปัญหา จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ว่ามีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามองค์ประกอบ 5 ด้านของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนและ 5) การส่งต่อเพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผน ปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลยิ่งขึ้น ตลอดจนยังเป็นแนวทางที่จะช่วยบิดามารดา ครู-อาจารย์ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนักเรียนได้รับรู้ปัญหาที่มีความเข้าใจและร่วมมือกันเพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีความรู้ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 ปีการศึกษา 2560 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 42 คน ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 42 คน และครูที่ปรึกษาจำนวน 539 คน รวมทั้งสิ้น 623 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 17 คน ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 17 คน และครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 208 คน รวมทั้งสิ้น 242 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายและเทียบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 จำแนกตามองค์ประกอบ 5 ด้านคือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อย ที่สุด โดยมีค่าคะแนนดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับ น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในแจกแบบสอบถามให้แก่ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษาและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามโดยใช้วิธีจัดส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 242 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 1-15 พฤศจิกายน 2561 และนัดเก็บแบบสอบถามคืน จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละร้อย

จากการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 7 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำชี้แนะและขอความ เห็นชอบ
2. ประสานผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมการสนทนากลุ่ม
3. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญร่วมประชุมสนทนากลุ่ม
4. จัดการประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน
5. ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในวันจันทร์ที่ 17มิถุนายน2562 เวลา 09.30 - 12.00 น. ณ ห้องประชุม โรงเรียนบ้านปางสุด อำเภอแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์เพื่อเสนอแนว การดำเนินงานการนิเทศภายใน ของโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา เขต 2

6. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปอภิปรายผล และเขียนรายงานการวิจัยจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มพร้อมส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามของตอนที่ 1 โดยใช้ค่าความถี่ (f) และ ค่าร้อยละ (%)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษานักเรียน โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 โดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้เกณฑ์วิเคราะห์ของ บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 121) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในระดับ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม

นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนโดยแต่ละด้านมีปัญหาสรุปได้ ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือการศึกษานักเรียนเป็นรายกรณี (Case Study) ทุกครั้งที่นักเรียนมีปัญหา และอันดับสามคือ การสนับสนุนการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางอันดับหนึ่งคือ การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงรองลงมาคือ การใช้ข้อมูลหลายด้านในการคัดกรองนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับและอันดับสามคือ การติดตามนักเรียนกลุ่มมีปัญหา

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนรองลงมาคือ การสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาและอันดับสามคือ ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางอันดับหนึ่งคือความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนรองลงมาคือการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเช่น กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา (YC) กิจกรรม จิตอาสา และอันดับสามคือ การติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง อันดับหนึ่งคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง รองลงมาคือ ความช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มมีปัญหาเป็นรายกรณีจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและอันดับสามคือการจัดทำข้อมูลสารสนเทศการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2มีดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแนวทางการดำเนินงาน คือ จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งกำหนดนโยบายการออกเยี่ยมบ้านร้อยเปอร์เซ็นต์มีปฏิทินการเยี่ยมบ้านชัดเจน จัดสรรงบประมาณค่าพาหนะให้ครูในการเดินทางเยี่ยม

บ้านนักเรียน จัดทำเครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดเก็บสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนแนวทางการดำเนินงาน คือ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการคัดกรองนักเรียนมาให้ความรู้แก่คณะครูจัดทำคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ผู้บริหารและครูประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์การคัดกรองให้เข้าใจตรงกัน วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนเป็นหลักครูที่ปรึกษาใช้เครื่องมือวิธีการที่หลากหลายในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน และมีการคัดกรองซ้ำ

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แนวทางการดำเนินงานคือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กำหนดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาที่หลากหลาย แจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนการกำหนดกิจกรรม มีชั่วโมงโฮมรูมให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุยกับนักเรียนทุกวัน และมีแบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูม

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แนวทางการดำเนินงาน คือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเชิญผู้เชี่ยวชาญให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษา ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันกับคณะครูในโรงเรียนและร่วมกันปรึกษาหารือ หาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน มีการตั้งกลุ่มไลน์ระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการกำกับติดตามดูแลนักเรียนจัดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกับหน่วยงานภายนอก เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาและมีการจัดทำแบบบันทึกผลการติดตาม

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียนแนวทางการดำเนินงาน คือ โรงเรียนมีการประชุมวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการช่วยเหลือและประสานความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบขั้นตอนวิธีการในการส่งต่อนักเรียน จัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบ ติดตามและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบเป็นระยะ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าโดยภาพรวมปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางประเด็นหลักที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในระดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียนเนื่องจากไม่ชอบการตอบคำถาม และโรงเรียนขาดการประชุมชี้แจงให้ความรู้ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแก่ผู้ปกครองซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ยุวดี ปันงา (2555) พบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดำเนินงานน้อย ควรมีการเตรียมการวางแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระยะยาว มีการจัดอบรมให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาและมีการติดตามการทำงานเป็นระยะๆ คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองมีการเข้าประชุมกับทางโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิรัตดา วิชาพร (2558) พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรกำหนดการดำเนินกิจกรรมการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลให้เป็นงานหลักที่ครูต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง มีการจัดประชุมชี้แจงหรือประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงประโยชน์ของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าโดยภาพรวมปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางประเด็นหลักที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในระดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารขาดการประชุมการวางแผนกับคณะครูในการกำหนดแนวทางในการดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จึงมีแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่ไม่ชัดเจนและขาดการประสานความร่วมมือระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันดูแลพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประชัน ธิมา (2556) พบว่า ควรประชุมชี้แจง และทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์ ให้ความรู้กับผู้รอกแบบและการวิเคราะห์พฤติกรรม ครูควรมีการคัดกรองซ้ำในนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ครูควรติดตามนักเรียนกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิด แจ้งผลการคัดกรองกับผู้ปกครองโดยตรงและไม่เปิดเผยต่อสาธารณชนและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจริญ กางกรณ (2558) พบว่า ควรมีการประชุมครูเพื่อสร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียน วางแผน พร้อมจัดทำแบบคัดกรองที่ชัดเจน จัดทำแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนพบว่าโดยภาพรวมปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางประเด็นหลักที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในระดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา

นักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขาดการประชุมชี้แจงการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมต่างๆ อย่างทั่วถึง โรงเรียนไม่ได้กำหนดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่ชัดเจนขาดการกำหนด ปฏิทินกิจกรรมที่ชัดเจน และขาดการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของประชน อธิมา (2556) พบว่า ควรจัดทำหลักสูตรในการจัดกิจกรรมก่อน เรียน กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรมก่อนเรียนให้ชัดเจน มีแผนการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความเหมาะสม และสร้างสรรค์ โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติพงษ์ เกิดศรี (2557) พบว่า ต้องมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม มีการจัดกิจกรรมการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งรายงานต่อครู ผู้รับผิดชอบกิจกรรม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห พบว่าโดยภาพรวมปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางประเด็นหลักที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน ระดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ ความร่วมมือของผู้ปกครองในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขาดการประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โรงเรียนขาดนโยบายการประชุมขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการกำหนดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เพื่อให้การแก้ไข ปัญหาเป็นไปอย่างทันที่และกำกับติดตามผลการแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันกับผู้ปกครอง อย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วราพร ม่วงประถม (2558) พบว่า ต้องมีการ วิเคราะห์บริบทสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการ มีการจัดประชุมกำหนดยุทธศาสตร์มีเป้าหมายที่ ชัดเจน มีการติดตามประเมินผล จัดทำเครื่องมือในการติดตาม นำผลการติดตามเสนอที่ประชุมใน การระดมความคิดเห็น พร้อมทั้งมีการรายงานผล ใช้เทคโนโลยี เทคนิคการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่าโดยภาพรวมปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางประเด็นหลักที่พบว่ามีปัญหาการดำเนินงานในระดับสูง ที่สุดอันดับหนึ่ง คือการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ โรงเรียนไม่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการส่งต่อนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ทำให้ขาด ผู้รับผิดชอบในการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการส่งต่อนักเรียนให้แก่ครูและผู้ปกครองทราบ ขาดการ ติดตามผลการส่งต่อนักเรียนและรายงานผล ขาดการประสานความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนทั้ง ภายในและภายนอกอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติพงษ์ เกิดศรี (2557) พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ต้องมีการประสานความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและ ภายนอกให้เป็นระบบพร้อมทั้งมีการรายงานผลต่อผู้บริหารทราบและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจริญ กางกรณ์ (2558) พบว่า ควรชี้แจงแนวทางการประสานงานไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการ ช่วยเหลือนักเรียนให้บุคลากรทราบ จัดทำบันทึกการส่งต่อ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการ ติดตามดูแลนักเรียน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ใน จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง กำหนดนโยบายการออกเยี่ยมบ้านร้อยละ 100 มีปฏิทินการเยี่ยมบ้านชัดเจนจัดสรรงบประมาณค่าพาหนะให้ครูในการเดินทางเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดทำเครื่องมือที่หลากหลายในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีการจัดเก็บสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ มธุริน แผลงจันทิก (2554) พบว่า ควรมีการจัดโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพราะกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นวิถีการศึกษาที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยเป็นการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน และเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประชัน ธิมา (2556) พบว่า ควรกำหนดเป็นโครงการของโรงเรียนให้ครูออกเยี่ยมบ้านร้อยละ 100 ให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ใช้และผู้ตอบแบบประเมินใช้เทคโนโลยีช่วย เช่น กล้องถ่ายรูป วีดีโอ และสร้างแบบบันทึก

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเชิงวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านการคัดกรองนักเรียนมาให้ความรู้แก่คณะครูจัดทำคู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ผู้บริหารและครูประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการใช้เกณฑ์การคัดกรองให้เข้าใจตรงกัน วิเคราะห์พฤติกรรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา โดยยึดเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนเป็นหลักครูที่ปรึกษาใช้เครื่องมือวิธีการที่หลากหลายในการดำเนินการคัดกรองนักเรียน และมีการคัดกรองซ้ำซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ งามจิตต์ อิศรางกูร (2559) พบว่า ควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการพิจารณาคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรสร้างเครื่องมือในการคัดกรองที่มีความหลากหลาย ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือกับโรงเรียนเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิชากรรณ์ เหล่าเขตกิจ (2560) พบว่า ด้านการคัดกรอง โรงเรียนควรจัดประชุมและวางแผนการทำงานเชิงรุกให้กับคณะครูและผู้ปกครองนักเรียน

2.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน กำหนดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี จัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย แจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในการประชุมผู้ปกครองนักเรียนจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนการกำหนดกิจกรรม มีชั่วโมงโฮมรูมให้ครูที่ปรึกษาได้พูดคุยกับนักเรียนทุกวัน

และมีแบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูมซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวีรัตดา วิษาพร (2557) พบว่าโรงเรียนควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบและชี้แจงแนวทางการจัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้บุคลากรทราบ มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนและความถนัดของครู/วิทยากรในห้องเรียนที่มีความรู้ความสามารถตามความต้องการของนักเรียน และจัดให้มีกิจกรรมชุมนุมตามความถนัดและความสามารถของนักเรียน จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม อย่างละเอียดมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคัดประชุมเชิงปฏิบัติการเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ครูเกี่ยวกับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาแก่ครูที่ปรึกษาประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันกับคณะครูในโรงเรียนและร่วมกันปรึกษาหารือ หาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกลุ่มไลน์ระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองในการกำกับติดตามดูแลนักเรียนจัดโครงการ/กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนกับหน่วยงานภายนอก เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญห เช่น กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษาและมีการจัดทำแบบบันทึกผลการติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิทธิศักดิ์ อุตาพรหม (2552) พบว่า มีการตั้งทีมงานขึ้นมาทำหน้าที่ดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามารับรู้รับทราบพฤติกรรมนักเรียนร่วมกับคณะครู และเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นจริงของนักเรียน ร่วมปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือ และช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกียรติพงษ์ เกียรติศรี (2557) พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนกลุ่มต่างๆ ให้ครอบคลุม มีการบันทึกการให้คำปรึกษานักเรียน พร้อมทั้งรายงานต่อครูผู้รับผิดชอบกิจกรรม

2.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนมีการประชุมวางแผนและจัดตั้งคณะกรรมการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน มีการช่วยเหลือและประสานความร่วมมือในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบขั้นตอนวิธีการในการส่งต่อนักเรียนจัดทำบันทึกการส่งต่อนักเรียนและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศด้านการส่งต่อนักเรียนที่เป็นระบบ ติดตามและรายงานผลการส่งต่อให้ผู้บริหารและผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เจริญกางกรณ (2558) พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ชี้แจงแนวทางการประสานงานไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือให้นักเรียนให้บุคลากรทราบ จัดทำบันทึกการส่งต่อ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบด้านการติดตามดูแลนักเรียน ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กัญญาพรรัตน์ (2559) พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรจัดการประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อระดมความคิดเห็นในการส่งต่อนักเรียนแต่ละกรณี ประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่จะส่งต่อนักเรียน และติดตามดูแลนักเรียนหลังได้รับการส่งต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ได้ขอเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ผู้วิจัยมีความคิดเห็นและขอเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรายบุคคลที่หลากหลาย ครูที่ปรึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนยอมเสียสละเวลาไม่รีบเร่งในการพบปะกับผู้ปกครอง สอบถามและบันทึกข้อมูลพื้นฐานนักเรียนจากผู้ปกครองจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง

2. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อระดมความคิดเห็นหาวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนที่หลากหลาย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้กับครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับเทคนิค วิธีการ ทักษะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับนักเรียน จัดทำบันทึกการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และรายงานผลต่อผู้บริหารและผู้ปกครองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ผู้บริหารประชุมชี้แจงครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนเป็นหลักควรมีรูปแบบบันทึกกิจกรรมโฮมรูมที่ชัดเจน และรายงานผลการจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารทราบอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนร่วมกันจัดทำแบบสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมเพื่อให้ได้กิจกรรมที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเทคนิควิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

3. ควรศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา พรมรัตน์ (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เกียรติพงษ์ เกิดศรี. (2557). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เจริญ กางกรณ์.(2558). แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มบ้านไร่เนินเหล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- นิชากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560).แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านบึงหล่ม อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต(การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ประชัน ธิมา. (2556). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ยวดี ปันงา. (2555). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน อนุบาลวัดไชยชุมชนพลชนะสงครามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรีเขต1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- วราพร ม่วงประดม. (2558). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- วีรัตดา วิชาพร. (2558). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียน
ในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 41.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. (2560).
ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา.ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2560นครสวรรค์: ผู้แต่ง.
- สิทธิศักดิ์ อุตสาพรหม. (2552). การพัฒนากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน โรงเรียนบ้านอุณา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- องอาจ อินแพง. (2559). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
โรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตเมืองสองคลอง จังหวัดกำแพงเพชร สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.